

Андрій ВИТІВСЬКИЙ

Терпіння, біль, плач... Вони як тінь супроводжують нас протягом життя. І як би ми не намагалися їх уникнути, як би не ховалися від них, вони, неначе Дамоклів меч, нависають над нами. Але чому так? Навіщо Бог допустив зло? Звичайно, нижченаведені рядки не дадуть відповіді на ці та інші подібні запитання, над якими безсилий людський розум. Проте сподіваюся, що читач з їх допомогою наблизиться до формулювання власного розуміння сенсу страждання.

Щоб відповісти на будь-яке питання стосовно взаємин між Богом і людиною, варто пригадати перші сторінки цих стосунків – найпершу книгу Святого Письма - Книгу Буття. Як би ми не шукали, ми не знайдемо темних хмар страждання на світлому небі Боголюдських взаємин аж до події, яку ми зevamo гріхопадінням через споживання нашими прародичами Адамом і Євою плоду з дерева пізнання добра і зла. Ось де корінь терпіння! Вибір людини "стати, як Бог" (пор. Бт.3,5) без Бога привів до: "Пмножу вельми болі твої і твою вагітність, в болях будеш народжувати дітей" (Бт. 3, 16); "...проклята земля через тебе. В тяжкiм трудi живитимешся з неї по всі дні життя твого. Терня й будяки буде вона тобі родити, і їстимеш польові рослини. В поті лица твого їстимеш хліб твій, доки не вернешся в землю, що з неї тебе взято; бо ти є порошок і вернешся в порошок" (Бт. 3, 17-19). Брак любові привів до агресії та гніву Каїна, а відтак - до вбивства ним брата (Бт. 4).

Бажання "стати, як Бог" надихнуло людей на будівництво Вавилонської вежі, що закінчилось помішанням язиків (Бт. 11). Відхід від Бога привів до такого "катаклізму", як: потоп (Бт. 7), спалення Содому і Гомори (Бт. 14), єгипетський полон (Вих. 1) тощо, але Бог оберігає людину, дає їй шанс спастись: Адаму і Єві дає шкіряні одежі, Каїну - печать, Ною, Лоту та їх сім'ям - можливість вижити, єврейському народу - вихід з рабства. Таким

чином терпіння в кожному із згаданих вище випадків є наслідком вільного гріховного вибору людини.

Проте сприймання страждання суто як наслідок гріха є надто однобоким, бо зводить Бога виключно до ролі судді, відкидаючи при цьому Його батьківство і чоловіколюбство, адже покарання - не єдиний спосіб батьківського виховання. Так, страждання можуть бути покаранням, але, окрім закону, є і благодать. Апелюючи до практики, не завжди грішник покараний, але й не кожен покараний - грішник. З цим стикнулася і єврейська парадигма мислення. В їх розумінні матеріальні блага, здоров'я тощо є прямими наслідками праведності життя, і навпаки, бідний - значить, грішний. Коперніканським переворотом в такому їх розумінні стала біблійна книга Йова. Чому праведник страждає? Ця старозавітна книга впевнено закреслює твердження, що страждання ЗАВЖДИ є наслідком гріха. В один момент Йов втрачає все і миттєво позбавлений могутності і слави. Людина, яка ще вчора відчувала себе щасливою, опиняється на попелищі. Всі відштовхнулись від нього, враженого недугою (проказою), в якій давно бачили Боже прокляття. Але парадокс в тому, що Йов не зробив нічого злого. То ж за що він страждає? Який все ж є сенс страждань?

В житті немає ситуацій, які були б дійсно позбавлені сенсу. Навіть в безнадійній ситуації, перед якою людина безпорадна, можна побачити сенс. Вся справа в позиції та настанові, які можуть продемонструвати те, на що здатна тільки людина: перемену, преображення страждань в досягнення. Як показує досвід, часто страждання є для людини нагодою замислитися над сенсом власного життя. У важкі хвилини в неї проявляється потяг до Бога. Терпіння, як це не парадоксально, може бути таким собі запрошенням Господа до діалогу з Ним.

Пізнаючи сенс, закладений в стражданнях, ми реалізуємо найлюдяніше в людині. Ми стаємо зрілими, ростемо, переростаємо самих себе... Де ми безпорадні і позбавлені надії, будучи не в стані змінити ситуацію, - саме там ми покликані, просто відчуваємо необхідність змінитися самим. Ніхто не описав це чіткіше, ніж Єгуда Бекон, котрий потрапив в концтабір Освенцім ще дитиною. На запитання, в чому полягає сенс цих років таборування, він відповів: "Підлітком я думав, що розкажу світові, що я бачив в Освенцімі, з надією, що світ стане колись іншим. Однак світ не став іншим, і світ не хотів чути про Освенцім. Лише значно пізніше я зрозумів, в чому сенс страждань. Страждання має сенс, якщо ти сам стаєш іншим".

Андрій ВИТІВСЬКИЙ Чому милосердний Бог допускає стільки терпінь для нас, своїх улюблених дітей?

//СЛОВО № 4 (60) 2015, с.24